

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра політичних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**Заступник декана
філософського факультету
з навчальної роботи**

/Комаха Л.Г./

20

року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виборчі системи

для аспірантів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 052 політологія
освітній рівень доктор філософії
освітня програма Політологія
спеціалізація
вид дисципліни на вільний вибір аспіранта

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2017/2018</u>
Рік навчання	2
Кількість кредитів ECTS	2,5
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладач: Гончарук Валерій Петрович, кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук

Пролонговано: на 2018/2019 н.р. Л.Г. Комаха «31» 08 2018 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 2019/2020 н.р. Л.Г. Комаха «30» 08 2018 р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробник: Гончарук Валерій Петрович кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач. кафедри
 (Шляхтун П.П.)

Протокол № 1 від «31» серпня 2017р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня _____ 2017 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Маслікова І.І.)

«31» серпня _____ 2017 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – розширення і закріплення знань про виборчі системи, вплив виборчої інженерії на функціонування як окремих політичних інститутів, так і системи в цілому.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

Аспірант повинен знати: основні теорії електоральної політології та політичних систем, основні різновиди виборчих систем, методологію електоральних досліджень.

Аспірант повинен вміти: на практиці застосовувати основні методи компаративістської політології, аналізувати переваги та недоліки виборчих систем в контексті їх практичного застосування.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна «Виборчі системи» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта та спрямована на формування ефективного викладача вищої школи, здатного до передачі знань та розуміння особистості студента, а також здатного налагоджувати міжособистісні стосунки та розуміти явища, які їх супроводжують. Аналізуються виборчі системи зарубіжних країн. Зокрема дисципліна «Виборчі системи» поглиблює знання із порівняльної політології, зосереджує увагу як в цілому на розширенні інформації про виборчі системи різних країн, так і на практичному застосовуванні методів компаративістики. Аналізують виборчі системи як на парламентському, так і президентському та місцевих рівнях.

4. Завдання (навчальні цілі) – розширення знань щодо функціонування виборчих систем зарубіжних країн, виокремлення основних механізмів ефективного запровадження виборчих систем на парламентському та місцевому рівнях.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Форми викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	понятійно-категоріальний апарат електоральної політології	Лекція	Іспит,	6
1.2	Основні підходи щодо класифікації виборчих систем	Лекція, Семінар	Іспит	6
1.3	Виборчі системи країн світу	Лекція, індивідуальні завдання, семінар	Іспит, індивідуальне заняття	6
1.4	Переваги та недоліки виборчих систем країн світу	Лекція, індивідуальні завдання, семінар	Іспит	6
1.5	Особливості та стадії виборчого процесу в різних країнах світу	Самостійна робота	Реферат, екзамен	6
1.6	Виборча система сучасної України та її складові	Індивідуальна робота	Іспит, індивідуальне завдання	6
	Вміти:			
2.1	застосовувати понятійно-категоріальний апарат в науковому аналізі політичних процесів	Самостійна робота	Усна доповідь, реферат	7
2.2	Аналізувати політичні наслідки застосування різних моделей виборчих систем	Самостійна робота	Усна доповідь, реферат	7
2.3	формулювати рекомендації щодо удосконалення виборчої системи	Самостійна робота	Усна доповідь, реферат, текст	7

наукові школи та фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загальноцивілізаційного процесу	+	+													+
Знання методологічних принципів та методів політологічного дослідження.	+								+	+					
Уміння з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного життя.			+	+	+			+		+					+
Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки.				+	+										
Аналізувати політологічні праці, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання.			+		+			+		+					

7. Схема формування оцінки.

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає оцінювання теоретичної підготовки (результати навчання 1.1–1.6); оцінювання практичної підготовки (результати навчання 2.1-2.3); оцінювання комунікації (результати навчання 3.1-3.3); оцінювання автономності та відповідальності (результати навчання 4.1-4.3). Загальна оцінка складає до 100 балів, що розподіляються на 60 і 40 балів відповідно між результатами семестрового і підсумкового (на екзамені) оцінювання.

7.1. Форми оцінювання знань:

- семестрове оцінювання:

1. Усна доповідь (до 10 балів)
- 2.1. Конспект лекції (до 4 балів)
- 2.2. Реферат з теми лекції (до 4 балів)
3. Індивідуальні завдання (до 10 балів)

Вибір і комбінування форм оцінювання знань аспірантів та нарахування відповідної кількості балів здійснюються залежно від конкретних навчальних ситуацій.

7.2. умови допуску до підсумкового екзамену: аспірант допускається до складення екзамену за умови отримання ним за результатами семестрового оцінювання щонайменше 36 балів.

7.3. Шкала відповідності оцінок:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекційних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
1	Сутність та класифікація виборчих систем	2		9
2	Виборчі системи країн Північної Америки	2		9
3	Виборчі системи країн Південної Америки	2		9
4	Виборчі системи Азії та Океанії	2		9
5	Виборчі системи країн Африки	2		9
6	Виборчі системи країн Західної Європи	2		9
7	Виборчі системи країн Центральної та Східної Європи	2		9
8	Вибори в Російській Федерації	2		9
9	Виборча система сучасної України	2		9
10	Виборчі системи країн світу		1	
11	Місцеві вибори		2	15
	Контрольна робота		1	
	всього	18	4	96

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій - 18 год.

Семінари – 4 год.

Самостійна робота – 96 год.

Рекомендована література:

Основна навчальна література:

1. Білоус А.О. Політичні об'єднання України. - К.: "Україна"- 1993. - 108с.
2. Вишняк Олександр Іванович. Електоральна соціологія: історія, теорії, методи / НАН України; Інститут соціології. — К., 2000. — 308с.
3. Дюверже М. Политические партии / пер. с франц. – М.: Академический Проспект, 2000.
4. Кіс Т.І. Виборчі системи та їхні політичні наслідки // Нова політика. - 1996. - №2,4;
5. Конституционное (государственное право) зарубежных стран: Том 1-2. Часть общая / Отв. Ред. Проф. Б.А.Страшун. – М.: Издательство БЕК, 2000.
6. Лейкман Э., Ламберт Д.Д. Исследование мажоритарной и пропорциональной избирательных систем. - М. : "Прогресс" - 1958, - 367ст.
7. Лысенко В.И. Выборы и представительные органы в новой Европе: политический опыт и тенденции 80 - 90-х годов. М.: "Наука", - 1994. - 350с.

8. Таагапера Р., Шугарт М.С. Описание избирательных систем // Полис. – 1997. - №3.
9. <http://www.parlament.org.ua>. Вибори в Європейському Союзі.
10. <http://www.idea.int/esd/world.cfm>

Додаткові джерела:

1. Выборы во всем мире. Электоральная свобода и общественный прогресс. Энциклопедический справочник / сост. Танин-Львов А. – М.: «Российская энциклопедия» (РОССПЭН), 2001.
2. http://en.wikipedia.org/wiki/Elections_by_country
3. <http://www.cvu.org.ua/>
4. <http://oporaua.org/vybory>
5. <http://www.osce.org/what/elections>
6. <http://vybory.org/>
7. <http://www.ipu.org/parline-e/parlinesearch.asp>
8. <http://aceproject.org/>
9. <http://www.electionresources.org/>
10. <http://psephos.adam-carr.net/index.shtml>
11. <http://www.ifes.org/>
12. <http://africanelections.tripod.com/>